

O medo

Manuel P. Rúa

Amin o partido dime de coller o esprai e pintar 'Viva Galicia ceibe', ás doce da mañá na porta da Escola Naval de Marín, e fágoo. Pero se me obrigasen a unha folga de fame, pediría inmediatamente a baixa”.

Era unha noite de setembro de 1975. Mentres a radio do coche informaba que Francisco Franco permanecía enfermo nunha sala escura do pazo de El Pardo, o camarada responsable da célula entretíñame a travesía falando da súa querencia gastronómica, mentres eu pensaba que contos lle contarían ó ditador na súa agonía.

Eu montara á hora acordada naquel Simca 1000 que guiaba o meu comandante en xefe. Subira e tiña que interpretar un ritual executado tantas outras veces: pechar os ollos mentres el conducía. Iamos a unha reunión, pero excepto o responsable, ninguén podía saber onde se realizaba. Era a aplicación dos métodos de seguridade na loita clandestina segundo a doutrina das grandes revolucións rusa e chinesa que nós profesabamos daquela.

Quizais por dar aparencia de normalidade, aquel coche era un exemplo de camuflaxe. Na fronte, ó lado do volante, levaba os retratos redondos e dourados de dúas criaturas, e debaixo a lenda “papá, no corras”. Non faltaba detalle. Na bandexa do cristal traseiro -souvenirs do mundo traídos polos emigrantes- descansaba un tigre marelo, de plástico, con vistosas raias negras e unha cabeza en equilibrio que segundo os movementos da estrada abaneaba a babor ou estribor, sempre acenando afirmativamente.

Pasado algún tempo o vehículo detívose. Abrín os ollos e vin o reloxo. Era medianoite. Despois de camiñar por unha estreita correioira, chegábase a unha encrucillada, de alí collíase polo medio dunha veiga de millo, camiño do monte. Moi lonxe, percibíase o son do mar. Logo atopámonos cun enorme muro, que houbo que abancar. Detrás apareceu a pequena construción que no seu tempo fora un muíño e agora estaba sen uso, tomado polas hedras. Sentado na escaleira, estaba agardándonos unha terceira persoa.

Descalzámonos e entramos no túnel do rodicio. Alí, entre as pedras, alguén deixara pequenos fardos de papeis envoltos en plástico. Na penumbra, cos pantalóns arremangados como un mariscador, o camarada xefe foi extraendo os paquetiños que despois circularon a través da cadea humana que formabamos os tres penitentes que nos xuntáramos alí para o importante cónclave.

No interior do muíño, lóbrego e cun saturado cheiro a humidade, sentados en cadanseu tallo, iluminados por dous cabos de vela como insertos nun mundo de enxebre

museo etnográfico, abrimos os paquetes de octavillas, aínda suando a tinta negra da precaria e veloz impresión, que convocaban á folga xeral con motivo dos despedimentos nunha empresa de estaleiros de Moaña.

Así era a clandestinidade da época: moita reunión, moito sono e moitísimo fume de tabaco. Aínda os cardiólogos non chegaran a ter a autoridade de hoxendía e fumar daba tal plus de respecto e categoría que un militante sen cigarro na man semellaba un ninguén.

“Non sei por que sempre temos que poñer ós traballadores nas fotografías”

-dixo o número tres da célula despois de ver a ilustración do panfleto- “con cara de mala hostia”.

Ó noso gran comandante, militante comunista exemplar ó que alcumabamos SuperStalin, non lle agradou o comentario. Apoiando cinematograficamente o cigarro nun pequeno furo da parede, a rente dun pousadoiro de pedra, dispúxose a defender o criterio da organización. Pero aquel lugar do muro resultou ser un tobo de onde saíu como un lustre, algo chamuscado, un morcego negro. O espacio aéreo do muíño, azul do fumazo, foi ocupado polos movementos eléctricos do rato voador que se desprazaba como podía, tropezaba, caía enriba de nós chiando como un endemoniado e derramándonos os panfletos polo chan.

Serían as dúas da mañá cando polo ventano do noso muíño atravesou unha pequena luz. Ficamos en silencio. O xefe ordenou apagar as velas inmediatamente e alí quedamos, intuíndonos na total escuridade, tentando zafarnos do vampiro e pensando, cada un para si, que a policía nos tiña localizado.

Aquela era unha época de tal confusión que sempre víamos policía por todas partes. En reciprocidade, a “intelixencia” policial estimaba que os catro gatos do noso partido eramos unha organización formada por un considerable número de aguerridos militantes, con tendencia a multiplicarse rapidamente, ben adestrados e dispostos a calquera cousa.

Pasaron minutos de medo e fóra escoitábanse, lonxe, algúns berros. Daquela o camarada xefe decretou facer desaparecer os panfletos. Aproveitando a roda do muíño como improvisada lareira, fomos queimando aquel material comprometedor que debería dar “cumprida resposta ós ataques da patronal que aproveitaba a agonía do ditador para explotar aínda máis á clase obreira”.

Despois de actuar coa urxencia dos fogoneiros, por se non abundase co noso cheiro como delator, eramos a

estampa dunha Santa Compañía moura. Tres pantasmas que, despois dunha última deliberación, decidiran abandonar o lugar como trasnos, cada un polo seu lado.

O capítulo aplicable das normas de seguridade informaba para estes casos que cada asistente á reunión debería ter unha coartada, non se podía aparecer en branco ante os interrogatorios da secreta e temida brigada político-social.

Tudo bem, pero ¿como explicar con verosimilitude que faciamos no medio do monte dun lugar descoñecido, ás dúas da mañá?

Imaxinaba entón un home de mediana estatura. Miúdo, enxoito e con entradas no pelo, xa tiña decidido que aquel tipo era o que me collera na estrada en autoestop. Aquel maldito desviara o coche por lugares descoñecidos para min, e...

O suxeito da miña coartada tiña semellanza con Amancio, o célebre futbolista do Real Madrid, ó que eu engadía, por un aquel de tipoloxía da maldade, un dente de ouro, as meixelas sen afeitar e unha cabicha de Celtas nos labios.

Mentres eu tecía aquela trama da lenda do sacaúntos algo modificada respecto da versión que me contara miña avoa, o grupo xa se perdera na escuridade. Unha vez que fiquei só, decidín camiñar monte abaixo.

Fun bordeando un camiño, cheguei a unha chá, había un grupo de casas e algún poste da luz de cando en vez, pero sen lámpadas. O sendeiro levaba a un regato, baixei ó seu carón e entrei nunha pequena fraga. Eran case as catro da mañá e ladraban os cans non moi lonxe.

A clandestinidade fomenta un sentido especial da valentía e transforma o medo en atrevemento. Unha vez, de noite, cruzou unha persoa mentres eu pintaba nas paredes. Sentín medo, pero aquel desvalido non facía máis ca berrar “¡boas noites!, ¡boas noites!”, coas mans en alto, a toda velocidade, fuxindo de min como dunha aparición. Portar un simple aerosol era como un esconxuro, unha medicina contra o pánico.

Pero non tiña ningún aerosol aquela noite. Escoitei outro ruído cerca e arrimeime a un canaval. Agacheime. Non vía apenas pero de repente algo avanzou a ras do chan, como un vulto pesado e moi veloz. Sentín primeiro medo, logo un impacto forte na perna e a continuación, disparos.

Tumbado e dorido, apalpando atopei unha fenda no muslo, unha ferida pola que saía sangue e un xeonllo inutilizado.

Todo o que sabía de normas de seguridade descoñecía de primeiros auxilios, aínda que había pouco participara nun curso de seguridade e hixiene no que si me ensinaron, por exemplo, a atender partos.

Arrasteime ata un claro da fraga e outra vez volví

escoitar o mar ó lonxe. Deiteime. Aterecido e con febre, volvía en cabalo ó muíño, abría a porta e descubría un pequeno calendario pendurado, cun debuxo de dous nenos, cheos de fariña, que anunciaban chocolates La Perfección, 1965. Abaixo, no mar, víanse as luces dun trasatlántico, entrando na ría.

Acordei cando unhas mulleres que subían ó monte deron comigo e apiadáronse daquela especie de farrapo de hippy ferido en tan lamentables condicións. Envolveito nunha manta, leváronme á Casa do Mar de Bueu. De camiño vin o Simca, estacionado onde quedara de noite. Así foi como souben —o turismo revolucionario é tamén unha forma de viaxar— que era Meiro a aldea onde eu chegara dende un muíño de Santiago de Ermelo.

Aquel xabarán que fora bater comigo, retirándome para sempre do fútbol, fixera antes un estrago considerable nos campos de millo da parroquia, causa da mobilización dunha partida de veciños armados para lle dar caza. “Nós pensando que era a policía”

—díxome moitos anos máis tarde o meu excamarada en xefe, diante dunha empanada de millo corvo con bacallao— “e eles tan lonxe, na barra americana de Moaña, he, he, he, seguramente investigando”.

Das dúas paisanas que franciscanamente me recolleron, nada volví saber. Non preguntaron nada, como tampouco o médico, algo bestia pero silandeiro, que fixo o traballo de recomposición da perna nos lavabos do hospital Almirante Vierna de Vigo.

Entre a dor e o medo, tampouco fora quen de imaxinar coartada algunha para explicar que facía un rapazote con feridas de escopeta, perdido de madrugada nun monte tan lonxe da casa, mentres o xeneralísimo Franco, sen saber nada, minguaba na súa cama escoitando aquela historia de que Stalin se entrevistaba cada noite con Lucifer en Siberia, no pozo dunha mina abandonada, para recibir ordes de como apoderarse do mundo...